

Onderwerp Verbonden partijen 2016

Steller J. Lanenga

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 78 51 Bijlage(n) 10

Ons kenmerk 5933155

Datum 03-10-2016 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

1. Inleiding:

Op 25 maart 2015 heeft uw raad de *Kadernota verbonden partijen 2015* vastgesteld. In deze kadernota staan de afspraken over hoe we omgaan met de zogenaamde verbonden partijen van de gemeente Groningen. Hierin is afgesproken dat de informatievoorziening over de verbonden partijen zoveel mogelijk loopt via de paragraaf verbonden partijen in gemeenterekening en –begroting.

Daarnaast zijn in en naar aanleiding van de speciale raadscommissie van oktober 2015 aanvullende afspraken gemaakt.

In de genoemde Kadernota is ook vastgesteld dat jaarlijks een afzonderlijke raadscommissie over verbonden partijen wordt georganiseerd, waarin drie verbonden partijen nader kunnen worden besproken. Deze commissie zal dit jaar plaatsvinden op 12 oktober a.s.

2. Governance verbonden partijen:

Voor de governance van de gemeente op de verbonden partijen geldt een aantal algemene afspraken die zijn opgenomen in de genoemde *Kadernota*. Deze afspraken hebben betrekking op verdeling van taken en verantwoordelijkheden, zowel tussen bestuurders als binnen de gemeentelijke organisatie.

De inhoudelijk portefeuillehouder heeft de eerstelijnsverantwoordelijkheid en wordt daarin ondersteund door de verantwoordelijke directie. De wethouder financiën heeft de tweedelijns verantwoordelijkheid voor alle verbonden partijen.

Binnen de ambtelijke organisatie onderscheiden we per verbonden partij drie rollen: de accountmanager, de financieel adviseur en de controller. Voor alle verbonden partijen zijn deze rollen benoemd en belegd.

Ook zijn voor alle bestaande verbonden partijen bijsluiters opgesteld, waarin de belangrijkste informatie van de verbonden partijen is opgenomen (bijlage 1). In deze bijsluiters wordt ingegaan op de kerngegevens van een verbonden partij, zoals onder

ander het doel van de verbonden partij, het financiële belang van de verbonden partij en de risico's en relevante beleidsinformatie.

3. Aanpak 2016:

Door de griffie is bij de raadsfracties geïnventariseerd welke verbonden partijen in deze afzonderlijke commissie aan bod moet komen. Er is gekozen voor de volgende verbonden partijen:

- a. NV Groninger Monumentenfonds;
- b. De gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen;
- c. De gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Zorg.

In deze paragraaf zal kort op de genoemde regelingen worden ingegaan:

Ad a. NV Groninger Monumentenfonds:

De provincie Groningen telt vele monumenten, waarvan zich een groot aantal in de stad Groningen bevindt. Het blijkt steeds moeilijker om monumentale gebouwen, die niet bestemd of geschikt zijn voor een woonfunctie op een economisch en maatschappelijke verantwoorde wijze in stand te houden. Het Groninger Monumentenfonds, dat mede door de gemeente Groningen is opgericht, stelt zich ten doel om monumenten in stad en provincie te verwerven en te restaureren. Daarna volgt herbestemming, verhuur en beheer.

De NV Groninger Monumentenfonds tracht door een gezamenlijke aanpak van provincie, gemeenten en private sector het monumentaal erfgoed van Groningen, stad en provincie, door middel van een gezonde exploitatie te waarborgen. Kennis en financiële middelen op het gebied van monumentenzorg worden daarbij gebundeld.

De Prinsenhof en Watertoren-noord zijn voorbeelden van door GMF ontwikkelde projecten. De Schouwborg van overdracht van gemeentelijk bezit.

De laatste jaren zien we dat het fonds zich in toenemende mate op de Stad richt. Zowel de provincie Groningen als de andere aandeelhouders maken nog weinig gebruik van het fonds. Gezien de problematiek van krimp en aardbevingen liggen in de provincie juist ook kansen.

Het fonds onderhoudt intensieve contacten met provincie en verschillende gemeenten. Op dit moment kent het Groninger Monumentenfonds 12 objecten. Het beleid is erop gericht de komende jaren versneld tot groei te komen en daarmee in belangrijke mate er aan bij te dragen dat monumentaal bouwkundig erfgoed voor stad en regio behouden blijft.

Probleem van het GMF op dit moment is, dat ze onvoldoende financiële mogelijkheden heeft om nieuwe projecten op te pakken.

Op dit moment zijn wij met het GMF in gesprek over hoe we kunnen helpen bij de realisatie van haar en ook onze doelstellingen.

In de bijlagen treft u de volgende stukken aan:

Algemene informatie

Jaarrekening 2015 GMF

Jaarrekening 2015 GMF Prinsenhof BV (100% deelneming)

Jaarrekening 2015 GMF Watertoren BV (100% deelneming)

Ad b. De gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen

De Omgevingsdienst Groningen is gestart in 2013. Het is een samenwerkingsverband tussen de 23 gemeenten en de provincie Groningen. De Omgevingsdienst heeft als taken het verrichten van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

De Omgevingsdienst Groningen heeft met 23 gemeenten en provincie dienstverleningsovereenkomsten afgesloten over welke taken voor de betreffende gemeenten worden uitgevoerd.

Bij de start is afgesproken dat na 3 jaar geëvalueerd zal worden.

Zoals wij u eerder gemeld hebben is bij de ODG een traject van verandering en verbetering gestart naar aanleiding van een evaluatierapport over de dienst.

Er is een verbeterplan opgesteld, dat inmiddels is vastgesteld door het DB en het AB van de ODG. Wij gaan er van uit dat met dat verbeterplan de dienstverlening van de Omgevingsdienst verder zal verbeteren. Relevant om te vermelden is dat vanwege dit traject de begroting dit jaar, met toestemming van de minister, later dan gebruikelijk wordt voorgelegd aan de raden van de betrokken gemeenten.

In de bijlagen treft u de volgende stukken aan:

Algemene informatie Omgevingsdienst Groningen

Recente brieven aan de raad m.b.t Omgevingsdienst Groningen

Jaarrekening 2015

Ad. c Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z).

De gemeenschappelijke regeling PG& Z is ontstaan in 2014. De gemeenschappelijke regeling PG&Z kent twee soorten taken voor gemeenten, nl gemeenschappelijke en gemeente specifieke taken.

Binnen de gemeenschappelijke regeling is er verder sprake van solidariteit tussen de verschillende gemeenten.

Het is verder van belang op te merken dat de taken op het gebied van publieke gezondheid zijn gedelegeerd aan de GGD Groningen. Over de overgedragen bevoegdheden legt de GGD verantwoording af aan het Algemeen Bestuur.

Voor wat betreft de jeugdzorg zijn de taken van de 23 gemeenten niet gedelegeerd aan de Gemeenschappelijke Regeling. De uitvoering is door de gemeenten gemandateerd aan het DB en de directeur RIGG, voor de periode tot en met 2017. Jeugdzorg wordt daarmee namens de 23 gemeenten ingekocht.

Het programma Gezondheid zal in 2017 niet wezenlijk veranderen ten opzichte van 2016. In 2017 zal het vooral draaien om de implementatie van het bestuurlijk besluit over de koers van de publieke gezondheid en de taken en positionering van de GGD.

Besluitvorming over de koers van de publieke gezondheid zal naar verwachting eind 2016 door het algemeen bestuur PG&Z worden genomen. Inmiddels bent u per brief d.d. (7-09-2016, kenmerk 2896681 geïnformeerd over de ontwikkelingen, zodat u richting kan geven aan het college.

Het programma van de RIGG:

Gemeenten zijn in 2015 verantwoordelijk geworden voor de jeugdhulp. De inkoop en monitoring voor dat jaar waren vooral gericht op de zorgcontinuïteit en het verkennen van de verschillende aspecten van deze nieuwe taak. Met die kennis is eind 2015 de zorg voor de jaren 2016 en 2017 aanbesteed, met vertrouwde en nieuwe producten, met nieuwe relaties met en tussen de jeugdhulpaanbieders en met meer mogelijkheden voor gemeenten om eigen keuzes te maken.

In de eerder genoemde raadsbrief bent u geïnformeerd om de regionale samenwerking jeugdhulp gewijzigd voort te zetten vanaf 2018.

*In de bijlagen treft u de volgende stukken aan:
Algemene informatie PG & Z
Jaarrekening 2015*

4. Behaalde resultaten ten aanzien van verbonden partijen:

In deze paragraaf zal worden ingegaan op hoever we nu staan op het gebied van verbonden partijen. Relevante vraag is wat alle maatregelen op het gebied van meer aandacht voor en versterking governance voor verbonden partijen hebben opgeleverd.

Alhoewel het moeilijk is om hard aan te tonen dat de maatregelen op grond van het nieuwe beleid gevolgen heeft (we weten immers niet wat er gebeurd zou zijn zonder de maatregelen) kunnen we wel constateren dat de aandacht voor verbonden partijen groter is geworden. Ook wordt er beter afgewogen of de gemeente moet deelnemen aan een verbonden partij en zo ja op welke manier. Er is vooral een groter besef van de mogelijke problemen die met verbonden partijen kunnen optreden.

We constateren daarnaast dat de raad door de veranderingen van vorig jaar in de Wet gemeenschappelijke regelingen ook al meer intensief bij gemeenschappelijke regelingen (de publieke verbonden partijen) betrokken is. De aanpassing van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen heeft in de artikelen 34 t/m 35 de raden een grotere invloed gegeven op de begroting en rekening van gemeenschappelijke regelingen.

Voor de begroting geldt dat de betrokken gemeenteraden 8 weken voor het beoogde vaststelling door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling in de gelegenheid worden gesteld om hun zienswijze te geven. Voor de jaarrekening geldt dat voor 15 april zij hun zienswijze kunnen geven over de algemene financiële kaders en de voorlopige jaarrekening.

Helaas moeten we dan wel constateren dat het de besturen van gemeenschappelijke regelingen het afgelopen jaar niet altijd gelukt is om de begroting en/of rekening tijdig toe te sturen. Dat is echter in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de GR zelf. We kunnen daar als gemeente wel op wijzen, maar dit is natuurlijk ook bekend bij de GR.

Verder is het natuurlijk zo dat de (inmiddels) 9 benoemde belangrijke verbonden partijen zoals Groningen Airport Eelde, Martiniplaza en NV Euroborg m.b.t het topsportcentrum, al heel veel aandacht hebben gekregen en krijgen.

Conclusie over de afgelopen periode is dat er zeker weer stappen gezet zijn, maar dat er ook reden is om het systeem nog beter te implementeren en optimaliseren.

5. Toekomst:

In deze paragraaf zullen we ingaan op een aantal toekomstige ontwikkelingen:

5.1 Wijzigingen BBV

De voorschriften met betrekking tot het Besluit Begroting en Verantwoording zijn gewijzigd en zullen met ingang van het jaar 2017 in werking treden (Dit wordt al opgenomen in de gemeentelijke begroting 2017).

Voortaan moet in het programmaplan per programma ook worden aangegeven (art. 8, lid 3) wat de betrokkenheid van verbonden partijen is bij het bereiken van de beoogde maatschappelijk effecten.

T.a.v. de paragraaf Verbonden partijen zijn er de volgende wijzigingen (art.15):

- Eerst moest in de paragraaf de visie op de verbonden partijen worden aangegeven in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's. Dat gebeurt nu in de programma's zelf. In de paragraaf moet nu een algemene visie (en de beleidsvoornemens) op de verbonden partijen worden weergegeven.

- De lijst verbonden partijen moet voortaan worden onderverdeeld naar:

- 1°. gemeenschappelijke regelingen;
- 2°. vennootschappen en coöperaties;
- 3°. stichtingen en verenigingen, en,
- 4°. overige verbonden partijen;

- In de lijst verbonden partijen moet voortaan ook worden opgenomen:

- a. *de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij* en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- e. de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Deze wijzigingen in de BBV zullen ook verder de aandacht voor zowel nut & noodzaak als de feitelijke bijdrage van de verbonden partijen aan gemeentelijke taken versterken. Overigens is dit wel een ontwikkeling die pleit voor de behandeling van verbonden partijen bij het desbetreffende programma, en minder voor een behandeling van verbonden partijen sec.

5.2 Risk Alert:

We zijn begonnen in 2016 met het systeem van Risk Alert. Dit systeem heeft tot doel te bevorderen dat signalen sneller doordringen in de gemeentelijke kolom, en dat er versneld kan worden ingegrepen indien noodzakelijk.

Dat maakt overigens niet dat er zaken niet mis kunnen gaan, maar wel mag worden verwacht dat de gemeente, of beter gezegd, de lagen binnen de organisatie, relevante kwesties eerder en beter in beeld heeft en boven laten komen.

Waar het in de kern om gaat in het Risk Alert is het;

- Identificeren en kwantificeren van risico's
- Bepalen van de activiteiten met tevens de kans van optreden
- Gevolgen risico's beheersbaar houden.

Het gaat overigens niet om een technisch systeem, maar om het bestaande netwerk van medewerkers met ieder zijn taken en verantwoordelijkheden rond verbonden partijen actiever te maken. En vervolgens kan waar nodig snel geschakeld worden, om zo tijdig en op adequate wijze beheersmaatregelen te kunnen treffen.

Ondanks dat er ten aanzien van verbonden partijen een aantal stappen zijn gezet, zijn we er nog niet. Het betreft een on-going proces. Ondanks nieuwe instrumenten, voorschriften en taaktoedelingen kunnen we nog een slag maken door de samenwerking tussen betrokkenen, het kennis delen enz. Daarom is vooral het Risk Alert ingevoerd.

Voor de komende jaren gaan we dat verbeteren door:

- Verder te gaan met Risk Alert;
- Gemeentelijke medewerkers nog beter te instrueren over hun rollen t.a.v. hun verbonden partijen;
- De controllers hierin een nadrukkelijker functie te geven;
- Verdere wensen van de raad op te nemen en uit te voeren.

6. Tot slot:

De behandeling van deze raadscommissie over verbonden partijen zal met de commissie en griffie geëvalueerd worden. De bevindingen van deze evaluatie zullen meegenomen worden naar de behandeling van verbonden partijen in 2017.

Tot slot rest de vooral politieke vraag of de raad met dit raadsvoorstel, maar ook met de totaalaanpak van verbonden partijen tevreden is en of er nog concrete suggesties of vragen zijn die ten doel hebben het verder proces rond de verbonden partijen te verbeteren. Wij willen daar de discussie graag over aangaan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

